

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni-vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve:
Egy évre 10 ft. Negyed évre 2 ft 50 kr.
Fél évre 5 „ Egyes szám — 5 „
Előfizetési pénz minden közlemény:
főpíacz, VECEY-ház, földszint a szer-
kesztőségbe bérmentre küldendő.

Előfizetheti helyben:
TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSÁTHY
KAROLY könyvkereskedésben és a
szerkesztőségben. Egyébként a postahíva-
talok útján.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petisorsért 5 kr.
Nagyobb terjedelmű, mint szintén több
szöveges hirdetések, alkú szerint a
legolcsóbb árért.

Bélyegdíj: minden beiktatásért külön
30 kr.

„Nyilt-tér”-en megjelenő közlemény
minden petit sora 15 kr.

Név- vagy bérmentellenül beküldött
kéziratok nem vétetnek tekintetbe. —
Ugyanígy a kéziratok nem adóznak
vissza.

Debreczen, november 2.

(*) Umberto eltávozásával megszünt Bécsben a király látogatás, zászlók lengettek mindenütt, mindenféle zászlót lehetett látni, csak a magyar király, a magyar nemzet zászlóját nem, hiszen Umberto nem a magyar királyt, hanem osztrák császárt látogatta, s a diszmagyar ruhába öltözött magyar delegátusok csak decorumként szerepeltek fogadtatásnál, bálban, operában. A magyar kormány annak is örül, ha czaifrang lehet, csak hogy használják.

Viktor Emánuel király fia, a legalkotmányosabb király. Egykor az olasz nemzetnek és a magyar nemzetnek csupán egy ellensége volt: az osztrák, az olasz és a magyar érdekek azonosak voltak, most mindkettő kibékülni látszik a közös ellenséggel, és habár Umberto megjelenését nem tartják a népek lenyugvására tervezett koalíció kifolyásának, mindazáltal a fejedelmek ilyen sűrű összevissza találkozásait nem tartják Európa békéje biztosítékának és különösen a népek jóléte előmozdítójának.

A fejedelmi találkozások lehetnek a fejedelmekre örvendetes események — ki látna a szívek fenekére? — de a népekre sohasem voltak üdvöt hozók.

Ma örvendetes esemény a népekre nézve csak a haladás lehetne a tökélyesülés, a szabadság, az egyenlőség magaslatos célja felé, nem pedig az egyéni szeszélyek, a személyi tekintetek, a kapzsiságvágy kielégítésére célzó fejedelmi szövetezések.

Már pedig ki hinné el, hogy a csókok által pecsételt fejedelmi találkozások, a titokban folyó tárgyalások a népek érdekében történnek? Ki hinné el, hogy a ragyogó bitor tulajdonosa — emberi gyarlóságából — rossz szemmel nem nézné a még ragyogóbb bitor gazdáját?

Bizony bizony azok az eszmék, melyek fejedelmek agyában fogamzanak a „szomszéd” fényes tróntermében s ragyogó báljain, nem a népek boldogságát, hanem egyedül a trón biztonságát akarják.

Európa népei fájdalmasan érzétek a „hármak” szent szövetség súlyát, most nem óhajtják a négyes szent szövetséget, mert bizonyára ez sem lenne különb elődjénél egyik nemzetre sem, legkevésbé pedig a magyarra, mely minden szövetség-nél mint alárendelt szerepel.

Nekünk nincsenek a magas „világuralom” szemében érdekeink, saját igazgató államkormányunk nem ismeri érzelmeinket. Országunk a világ előtt „Oesterreich” tarka rongyba van burkolva, nincs senki, aki észrevenné azt az országot, melyben delegációt és közöstiményt teremtő és fenntartó uralkodó elem loyálisára lehet mindenkinek számolni, csak a magyarnak nem.

Mi nem is vagyunk sem hódító, sem kalandvágyó nemzet. Mi erőnket feltudnók használni, ha az uralkodó politika engedné önjavunk előmozdítására, létünk megszilárdítására is.

A szövetezések korszakában azonban ez lehetetlen.

Báb vagyunk, eszköz vagyunk, tömeg vagyunk, mert kormányunk így akarja, s a minden érzelmet, minden jogot, eszmét és törekvést ignoráló szövetezéseknek reánk csakis mint bábra, eszközre és tömegre van szükség!

A tömegnek, eszköznek, vak engedelmességnek feltételét magában foglalja e szó: közöstimény.

Ennél tovább hogy merne tekinteni a szabadelvűség?

Kár, hogy a rövidlátásnak az egész ország iszaza meg leg jobban a keserű levél!

— A külügyminiszterium betöltése ügyében Bécsből oly hírek érkeznek, melyek Andrássy Gyula meghívásáról kelt kombinációknak tápot szolgáltatnak. Az udvari körökből az a nagyon bizonyosnak állított hír szivárgott ki, hogy az új külügyminiszter betöltése csak a napok kérdése. Ezzel összekapcsolják azt a tényt, hogy a magyar delegáció külügyi bizottsága cihalasztotta tavaszközösének megkezdését, továbbá, hogy Andrássy elutazott Bécsből. E kombinációk szerint a delegáció albizottsága azért halasztotta el érdemleges üléseit, mivel Andrássy grófnak okvetlen jelenléte esakis miniszteri minőségben képzelhető. Andrássy gróf pedig azért utazott el Bécsből Budapestre, hogy családi körülményeit rendezze, még pedig a lehető gyorsan.

Br. Vay Miklós zsinati megnyitó beszéde.

(Vége.)

A történelem arra tanít bennünket, hogy azon ösök, kik a reformált vallás magaslatos elveit magokéva tették ezen elvek védelmét oly szoroson egybefűzőnek hitték a közszabadság védelmével, hogy amaz által emelt is folytonosan védelmeztek — s nálunk magyar hazában tagadhatalanul mindig összefűgött a prot. vallás elveinek a lelkiismeret szabadságának az egyház alkotmányának védelmével. — A közszabadság védelme, és megfordítva. Mondhatjuk hogy dicső öseink a kard élén vívták ki egyházunk létjogát! mi, hála az égnek a béke áldásait élvező késő unokák ennek ülén nyugodtan és higgadtan tanácskozhatunk azon teendők felett melyek ma reánk várokoznak és épen erre hív fel bennünket ez ünnepélyes alkalom midőn egyházunknak alkotmányozó és törvényhozó zsinatát megnyitjuk.

Ámde melyek ennek teendői? ez a kérdés az, mely ma mindenek előtt megoldandó általunk.

Az egyház tana, az egyház szervezete, a nevelés és oktatás ügye; ezek azon kérdések melyeknek megoldásával foglalkoztak azon zsinatok, melyek koronként összejöttek, néha külön választva azokat, néha együttesen. — Ma is ezen kérdések a megoldandók! ha ugyanis ezen 3 kérdés benső természetét vizsgáljuk, azonnal szemünkbe ötlök hogy ezek egy szerves egészet képeznek, — s prot. életünknek alapjai!

A mi az egyház tanát illeti; a protestantizmus alakulásának első korszakában midőn a tan alapján való szervezke-

dés volt mindkét prot. felekezetnek elutasíthatatlan kötelessége kétségtelen hogy mint az egyház hit életének biztos alapja mint azon szilárd szikla, melyen az egyház felépülhetett; ugyszólván ez kepezte a régibb zsinatok kizárólagos feladatát. Ha már azon korszakokban, melyekben a tan alapján való alakulás volt prot. egyházunk kiváló feladata a tan megállapítása tüzetelt ki fő czélul a körül forgott a többi összes megvitandó kérdések sorozata — ha mondom ezen megalakulási periódusban maga a tan vette igénybe legjobbjaink összes munkásságát: azon épen nincs mit csudálkoznunk — sőt tisztelttel kell azon férfiak törekvéséről megemlékeznünk, a kik számunkra a biztos talajt elkészítették! de nekünk kik a biztos alapon állunk kiket sem a hatalom önkénye sem más vallás felekezetei féltékenysége nem kényszerít többé arra, hogy hitvallásunkat újra meg újra formulázzuk a tant illető kérdések taglalásába annyival kevésbé kell bocsátkoznunk mivel a mi korunknak mozgó eszméjét a hitelveket illető vitás kérdések megoldása egyáltalában nem képezi! Nem azt mondom ezzel hogy talán a mai korszak közönyös vagy értéktelen az iránt a miért Elődeink buzogtak, szenvedtek: hanem azt akartam inkább jelezni, hogy a változott viszonyok s a sokképen megváltozott általános feltételek miatt ez nem annyira a tanácskozó történetek forama, mint inkább magával a tannal a tudomány elve alapján foglalkozók elé tartozik. Minden egyház mely már századokon át fenn áll az ösök hitvallását oly öröklött alappal tekintik, melyhez igen óvatosan nyúl; mert az ekepen felmerülhet viták a mint azt épen a zsinatok története mutatja nem az egyetértés és össze tartás tudatát fejleszté ki, mint inkább okot szolgáltatott arra, hogy az egyház keblében előkészítessék a szabadság. Ma már a prot. egyház többé nem alakulási mint inkább előhaladási korszakok fontos és sürgős feladatok megoldását teszi kötelességünké melyek előtt ha lét jogunkról lemondani nem akarunk ki nem térhetünk! Az egyházi szöszök is többé nem annyira a más nézeteken levők elleni küzdelem mint a mi volt a reformált korszakában, hanem a hűveknek lelki megnyugvás vigasz osztó tartozik lenni! eltévesztendő magaslatos hivatását — ha oly terere sikamlának, melyen áldások működése teljesen paralizálnak!

Nem azt teszi ez, hogy a prot. egyház a szabad vizsgálódás szellemével szakítson — hiszen ezen terere lépve megtagadná egyik fő lényegét, — hanem azt, hogy egyelőre a tant illető kérdések vitatását a hitelveket illető felfogás átalakítása a tudomány azon férfaira bizza, kik ezen kérdések tanulmányozására foglalkozások természeténél fogva hivatottak és illetékesek.

Épen ezért ez alkotmányozó zsinat ezen kérdéssel nem lesz hivatva foglalkozni. A mi azon másik fontos kérdést illeti melyet zsinataink koronként foglalkoztak, az, az egyház alkotmányára az egyház szervezésére vonatkozik.

A tan után kétségtelenül ez a legfontosabb minden oly egyházra nézve, melynek létalapja a hívők buzgalmában gyökerezik. Prot. egyházunk öseink által az idők folyamában lassanként oly alkotmányt nyert, miként annak közigazgatása a lelkészi és világi rendek közt osztott meg. — A világi rendek, hogy így fejezem ki magamat, képezték mindenek felett az egyház védő elemét, védtek az egyházat a hatalom ellen, — ha kellett fegyverrel is — megóvták a netaláni hierarchicus törekvések tulkapásai ellen, gyarmolták az egyházat vagyoni áldozatokkal, egy szóval tettel s áldozatokkal oda hatottak, hogy egyház erőssé, értelmessé, s ez által hazánkban a magyar nemzet egyik hatalmas védbástyájává legyen. Lovagi és

védelem volt az, melyben a világiak a reformált egyházat részesítették; — ezen védelmet egyházunk sem a jelenben, sem a jövőben nem nélkülözheti. Ma is elvárja tőlünk az egyház azon buzgalmat, azon odaadást azon áldozat készséget, — mely öseinket lelkesítette, s hisszük hogy a késő utódok jövőben is mindig gyarmolítandják jövőben is egyházunkat, — átérzve hogy midőn ennek szolgálnak, — ugyakkor a civilizációnak is nagy hasznára vannak.

A szervezet kérdése tehát az, melyre ez uttal mindenek előtt kötelességemnek ismerem felkérni a mélt. és fűtisztelett zsinat figyelmét; a mennyiben ezen a tereen sok lesz a megbeszélni, sok az elintézni való, ha azt nem akarjuk, hogy a szervezet hiányossága káros visszahatással legyen egyházunk jövő fejlődési folyamára.

Elismerem, hogy alkotmányozó és törvényhozó zsinatunk magasabb állás pontot foglalhatott volna el, és biztosabb alapra építhetett volna, ha az állami törvényhozás, a mint azt óhajtottuk és várjuk is, ugy az egyház és állam hatalom miként a vallás felekezetei közti viszonyt törvény által kellőleg közvonalozta volna: — mivel így, sem más felekezettel, sem az alkotmányos kormányzattal szemben, nem sodortatnánk azon helyzetbe, hogy vagy mi kövessük el a törvénytől eltérő szabálytalanságokat, — vagy azok tulkapásaitól szenvedjünk méltatlanságokat!

Hazánk alkotmányosan kormányoztatik és még is ugy az egyház és kormány, miként a felekezetei között a surlódások napi renden vannak! s ezen surlódások mind azon egy okra vezethetők vissza, hogy a jogegyenlőség és viszonyosság csak a törvény betűiben él! A nélkül hogy részletekbe ereszkedném csak jelzem, miképp folyvást vitás kérdések merülnek fel az egyházi funkciók terén, — milyen a keresztelek, temetés, vegyes házasságok közti viszony, lelkészek, illetőleg egyházak adózási pátronatusi ügyei, illetéktelen párbér, követelések, több efélék.

Mikor fognak ezek méltányos és jogos megoldást nyerni, nem tudjuk, azért nem is függesszük fel ettől további teendőinket; nekünk szükségünk van reá, hogy egy olyatén egyház alkotmányt léptessünk minél előbb életbe, mely egyházunk közigazgatását szilárdabb alapra léptesse s az egyházi törvénykezést, mai viszonyainknak megfelelőleg átalakítsa; — igen, szükségünk van arra, hogy egy a mai kor követelményeinek megfelelő teljes egyházalkotmány minelőbb életbe léptetésére megtegyünk minden lehetőt, s kiterjeszkedjünk egyszersmint a szervezés, egy azzal szoros kapcsolatban lévő halaszthatatlan követelményére, mely sok bajnak veheti elejét — mindjárt a legközelebbi jövőben.

Méltóztatnak tudni, hogy reformált egyházunk, hazánk némely részeiben, az elpusztulás határos állapotban levő egyházközségeket mutat fel; ott a hűvek szegénysége romboló hatással van egyházközségeinkre. — Az egyház fenntartói magok is szegények lévén, tölök méltányosan nem kívánható az, hogy lelkészeik, tanítói nyomorán segítsenek, bármiként hangoztassuk is, azon különben megdöntetlen igazságot, hogy a „prot. egyház csak hűveinek áldozatkészségéből állhat fel.” — Ezen áldozatkészséget azonban csak oly intézkedések tarthatják életben, melyek az erők tömörülését veszik czélba, — ha a legboldogabb viszonyok közt élek gyarmolítják szegényebb testvéreiket, — ha a szerencsésebb viszonyok közt lévő egyházak feleslege azoknak jut, melyek már a jelenben is az elpusztulás ellen küzdenek.

Ily intézkedéstől ajánkozik az egyházunk egyeteme által újból czélba vett domestica több mint húz évek előtt már

indítrányoztatott, de akkor megbuktatták a majdnai zsinatra delegáltot felállítása. Ez sürgős elintézését igényel, mivel nem maradhatunk tovább azon állapotban, melyben vagyunk, ha csak azt nem akarjuk, hogy széthulljon egyházunk, mint oldott kéve — s nem nézhetjük tétlenül pusztuló és elerőtlenedő egyházközösségeinket, nyomorral küzdő lelkeszeinket, tanítóinkat; ne habozzunk tehát tovább, s határozzunk érdemlegesen, ha lehet végelegesen a dologban! Utolsó conventünknek is ez kérése hozzánk.

Átérek immár a fontos kérdések harmadikára, mellyel a jelen zsinatnak foglalkoznia kell, s ez a közoktatási, az iskola ügy. Fontos ez, nemcsak azon prot. nézet szempontjából, hogy egyházunk, mint különösen tanító egyház, az iskola segédkezését nem nélkülözheti, sőt az iskolát annyira saját létealapjának tekinti, hogy e reformált egyház megszűnnék legfontosabb hivatását teljesíteni, ha kezét az iskoláról levonná; hanem fontos mindenek felett azon körülménnyel fogva, miszerint épen napjainkban a közoktatás terén, a legstrégsőbb teendők várnak érdemleges megoldásra.

Mit tett a múltban a prot. egyház a közoktatás érdekében, arra hazánk történelme hivatott felelni. Öseink kik a reformatio tanait elfogadták, mindentűt iskolákat igyekeztek állítani, jól tudván, hogy szent vallásuk tanai, újabb és újabb életerőt, csak is az iskolákból szíhatnak magukba. Nem szabad szem elől téveszteni a ref. egyház oszlop férfainak ezen irányzatát! — a rég lezajlott multak emléke int bennünket arra, hogy iskola alapító és fentartó öseink nyomdokaiba lépve, tanítványainkat éppen úgy igyekezzünk virágzókká tenni, mint ők arra törekedtek. De más részt oly acut kérdések megoldása is vár reánk, melyeket elodázni nem lehet, melyekkel a helyes egyházpolitikanak okvetlen számolnia kell.

Ezen zsinatnak egyik igen fontos teendője leendő megalkotni a köznevelés és közoktatás általános szervezeteinek szabályzatát a magyar reformált egyházban! Reformált egyházunk a múltban az oktatás csaknem minden ágát felkarolta! Ma már nagy kérdés, megterhatjuk e tovább is ezen korábbi irányt, — vagy számot vetve anyagi erőnkkel, számot vetve azon reformokkal, melyeket a néptanítás a közép-tanodák és a felsőbb oktatás körében minden irányban még kell indítanunk, — szemügyre véve továbbá mindazon követelményeket, melyeket a meghozott és meghozandó országos törvények előnkbe szabnak, ne cseréljük-e fel az extensív irányzatot e téren is a tömörülés intenzív s inkább célra vezető irányzatával? — De nem farszom tovább a főtiszt, és méltóságos zsinatot eddig is már kellett-nél hosszabbra nyult előadásommal, s megvagyok győződve, hogy mindezen ezeken hasonló kérdések, tanácskozásaink folyamán, a legcélszerűbben fognak elintéztetni s ki fog tűnni ez alkalommal is a prot. egyház áldozatkészsége életereje! E felől biztosít a mult is bennünket, de engedjek még, hogy kedvező jelül vegyem azt is, hogy zsinatunk a reformatio évfordulata napján s épen azon városban tartatik meg, melyben 1567-ben az akkori időhöz alkalmazott új confesio megszületett! Arról szólanom, mikor, s kik által indítrányoztatott jelen zsinatunk tartása, — mi minden történt 4 év leforgása alatt ez ügyre nézve, míg végre célhoz jutottunk, — miként készítik el egyházkerületeinkkel folytonos érintkezés mellett számos „ad hoc” conventeink, zsinati tanácskozásaink megkönnyítése tekintetéből a ma már kezeink között lévő anyagot, megannyi jeleseink buzgó fáradozásainak gyümölcsét — mindezekről szólanom — mondom — feleslegesnek tartom, arról kinek-kinek közöttünk elegendő tudomása lehetővé, használjuk fel tehát mindezeket maguk helyén és a maga idejében.

Ha öseinket is a haladás, a reform szelleme vezérelte, merítsünk mi is erőt ezen szellemből, mely szent örökségként maradt reánk, s írjuk törekvéseink zászlójára jelzőül „excelsior!”

Es ezzel berokszolhatnám beszédemet, ha szívem sugallatát követve egy kegyeletos kötelesség teljesítésére nem érezném magamat felhivatva:

Ki foglalkozott éveken keresztül többet zsinati ügyeinkkel, mint ha életben maradt volna annak ma egyik legkittünb tagja, a nagy tudós, tiszta lelkű és rondíthetetlen hitű protestáns Révész Imre, felejtethetetlen emlékeztető hittestvértünk; méltó tehát, hogy felemlítessék azok által is halhatatlan neve, kikért e téren annyit dolgoztak, annyit fáradoztak!

Egyházunk egy másik tevékenység immár jelen zsinatunknak is megválasztva volt tagja, a jeles Molnár Aladár szint-egy kénytelen volt megválni fiatal életétől, mielőtt nagyrészt hitfeleink szentelt pályáját befejezhette, fáradozásainak gyümölcseit arathatta volna! Mondjunk ennek is áldást emlékére.

Végül, legyen szabad mindnyájunk nevében szives köszönetet mondhatnom a bennünket magyar veudégszeretettel kél-belébe fogadott királyi Debreczen városna nagyérdemű polgárainak, irányunkban tanusított jóakaratu gondozásáért! Köszönet a nemes város és helybeli ref. anyaszentegyház tisztelt előjáróinak is irántunk annyi előzékenységgel viseltett, a legkisebb részletekre is kiterjedő sokszoros figyelmükért.

Mielőtt még tanácskozásainkat megkezdénénk, legyen szabad azok közöttükben, a jóban s rosiban velünk osztozni szokott, jelenleg is erről tanuszkodó magyarhoni ágostai egyetemes egyház kedves testvéreink küldöttének közöttünk lett megjelenését hozni a méltóságos és fötisztetű zsinat tudomására,

Br. Prónay Gábor beszéde,

— Az evang. küldöttség részéről. —

Főtisztetű és nagyméltóságú zsinat! mint a magyarhoni ágostai hitvallásu egyházunk küldöttéi jelenünk meg e helyen, hogy egy reánk bizott kedves kötelességnek eleget tegyünk. E ránk ruházott feladat és megbízás az, hogy őszinte testvéri üdvözlétünket tolmácsoljuk hely. hitvallásu testvéreink egyetemes zsinata előtt.

A magyarhoni prot. egyházunk története számtalan tragikus jelenetet foglal magában és ha e történet lapjait tekintjük, úgy látjuk, hogy a két prot. hitfelekezet sorsa mindenkor azonos és fejlődése párhuzamos volt. Ugy tünik fel előtünk e két hitfelekezet, mint egy és ugyanazon fának, két — ámbar különböz, de nem ellentétes irányban haladó ága, melynek mindegyike ég felé tör, s mindakettő egy és ugyanazon talajba bocsátja gyökereit.

Nem egyszerű udvariassági tény vezetett ide főtiszt, és méltóságos zsinat! Legbenső érületünknek és őszinte örömmünknek kívánunk kifejezést adni, hogy bekövetkezett azon időpont, midőn a magyarhoni ref. egyházunk képviselői zsinatilag tanácskozhattak. — Szerencsésébb helyzetben van a testvér hitfelekezet e tekintetben saját egyházunknál, mely most még csak az előkészületekkel foglalkozik.

Önkényt előnkbe tünik azon kép, minőn majdnem egy századdal ezelőtt a két kis felekezet együtt ülésezett. De nemcsak ezen idők emléke ujjul meg jelenalkommal bennünk, megújulnak mindazon küzdelmek emlékei, melyek befolytak, — melyeknek fő ezéja az volt, hogy a két egyházat egymáshoz közelebb hozzák. Vajon a gyakorlati élet igényeihez mérve van e kiállítás oly folytonos, és fokozatos közeledésre? ennek vitatása nem lehet e percnek feladata; hanem mégis ki kell emelnünk azon őszinte testvéri érületünket és kéri a zsinati képviselőket, hogy legyenek meggyőződve arról, miszerint nemcsak valódi benső érdeklődéssel kísérik a testvér egyház tanácskozásait, hanem törekvésünk mindig az leendő hogy ha az isteni gondviselés megengedi a köztünk fenálló testvéri kapesót ne csak fentartsuk, hanem fejlesszük és lehetőleg szorosabbra fűzzük (Élénk éljenzés.)

Ezekután főtisztetű és méltóságos zsinat! fogadják még egyszer küldöink nevében őszinte testvéri üdvözlétünk és azon benső óhajtsunk kifejezését, hogy engedje az isteni gondviselés, hogy a ref. egyházunk és a hazának javára az isteni gondviselés vezérléte alatt a legsikerdusabbban működhesenek; — mert az a meggyőződés vezérel bennünket, hogy a prot. egyházunk előmenetele és hazánk kulturája egy és ugyanazonos.

Ajánljuk magunkat még egyszer becses figyelmükbe (Hosszasantartó éljenzés.)

Elnök válasza

Igen tisztelt küldöttség! Fel van egyházunk és lapjaira jegyezve, minő szép egyetértés mutatkozott a hazánkbeli két evangéliumi egyház között 1791-ben is, midőn ágostai testvéreink Pesten a ref.-ok pedig Budán tarták zsinataikat, s kölcsönösen üdvözlölvén egymást egy vegyes küldöttséget választottak kebleikből s ez készítve el a zsinatok elé terjesztett javaslatokat.

Ily alakban ugyan nem történheto

meg ez alkalommal a két egyház közledeése, — de a mód mely által az akkori egyetértésnek változhatatlan voltát testvéreink ez órában bizonyítják nem kevésbé hat ma is szívűnkre.

A mondott idő óta sem volt soha eset hogy ne egyetértőleg jártak volna el testvéregyházaink ha valamely közös baj fenyegetett bennünket vagy közös sérelmeink orvoslására volt szükség.

A 840-ik évben megindult azon mozgalmak, melyeknek az vala czéljuk, hogy a köztűntük létező benső egység külsőleg is nyerhessen az unió által megvalósulást csakhamar lezajlottak a beállott komorabb idők verék figyelműnket igénybe.

Jólesik e jelen küldöttség élén egy lelkes magyar érületű evangélikus püspök mellett épen azon buzgó s felejtethetetlen emlékü férfunak báró Prónay Gábor ur ő méltóságának fiát s ennek testvérejét a küldöttek közt láthatnunk, ki a 860-as években velünk együtt s mint egyházunk vezér férfija vivott autonóm jogaink visszanyerhetése mellett. A legközelebbi időkben is közös kérelmeink megnyerhetése s paszaink elősztatása végett hazánk képviselőinek headdott, s nagyrészt elintézetlen folyamodványaink szintegy a két testvér anyaszentegyház részéről egy okiratot nyújtottak be, s ezeken is nevét a faradhatatlan buzgó báró Radvánszki Antal mint az evangélikus egyház fő felügyelője örökölte meg.

E közszellemet és érületet ápolni és fejleszteni jövőben is megkívánja helyzetünk, — és erre mutat ma példát az általunk szívűnk mélyéből üdvözlött küldöttség!

Tartsuk fel e nemét a szívek és érzelmeik uniójának, addig is, míg nem a 840 es években elvetett mag netalán megérleli gyümölcseit,

Még egyszer fogadják legőszintébb testvéri üdvözlétűnk és köszönetűnk, átadván azokat hön szeretett küldöiknek is.

Egyháztörténeti adat.

Noha hazánkban több egyházi zsinatok tartattak, a budai 1792 szept. 13-án megnyitott gyűlés mondható közös zsinatnak, mert ebben miud a 4 reformált egyházkerület képviselő volt. Ez a mostani a második közös zsinat, mely 90 év multán nyit meg Debreczenben 1881 október 31-ik napján, melyen már az erdélyi reformált egyház is képviselve van, így az összes reformátusság az egyesült magyar hazánkban.

Tormási János egyházkerületi főjegyző, és zsinati képviselő jegyzetei szerint a budai 1791-ki közös zsinatnak tagjai voltak:

Dunántulról: Egyháziak Haláp József superintendes, Kármán József egyházkerületi főjegyző, Tóth Pál aljegyző, Péczeli József, Hevesi Sámuel, Kecsmeti Zsigmond, Markos Péter, Szilvási Gábor, egyházvidéki tanácsbírák, Somogyi István Szentgyörgyi István, Jorkos Jakab, Bola István eszperesek összesen 12.

Világiak: idősb gr. Rádai Gedeon főgondnok, Nappéti Darvas Ferencz, Pázmándi József, Szilasi József főszolgabíró Losonczy Gyűrki István viczispán Győrfi József, Pázmándi János, Gombai András, főszolgabíró, Pázmándi Pál. Ori János, Péli Nagy András, Hollósi János 12 összesen 24. Dunamellekről:

Egyháziak: Végveresmartai Sámuel superintendes Tormási János főjegyző Lukács István péczeli lelkész, Géböl Gáspár kecskeméti lelkész Szélesi Pál Ötvös István, Szabó János, Földvári István, Kis Ferencz, Dólya János, Rácz Mihály, Veszprémi János eszperesek. — 12.

Világiak: gr. Teleki József főgondnok, ifj. gr. Rádai Gedeon, Bernáth József, Ludányi Bai Ferencz, Szilasi János, Puki Ferencz, Vizsolyi János, Véghelím János, Kenesei Antal, Horváth Adam, Bóka József, Péter Ferencz, Szemere Ferencz mint ágens, Sárközi Pál 14—26.

Tiszáninnentől: Egyháziak: Szalai Sámuel intendes, Szatmári Pazi Abraham főjegyző, Palóczy György, Kapicz István, eszperesek, Vályi Márton egyházvidéki jegyző, Szóke Ferencz egyházkerületi aljegyző, Tóth András, Patai Istvan, Vecsey Zsigmond, Palóczy Pál, Tasnádi István egyházvidéki tanácsbírák, Sárkány Pál egyházvidéki jegyző Ori Fülöp Gábor s-pataki theologia tanár 13.

Világiak: Baji Patai József főgondnok, Vai Daniel, Vai József helytartósági tanácsos, báró Vaj Mikós generális, Ragályi József, Losonczy László, Losonczy

Károly, Ragályi Gedeon, Fai Sámuel, Kó Komáromi György, Bernáth Ferencz, Marjassi István viczispán, Palóczy Horváth György — 13 összesen 26.

Tiszántulról: Egyháziak Hunyadi Ferencz intendes, Hécezi Dániel egyházkerületi főjegyző Nánási Abraham, Hunyadi Sámuel; Molnár Péter eszperesek, Szikszai György debreczeni lelkész, Odor Mihály, Kabai Ferencz, Körnei Zsigmond, egyházvidéki jegyzők, Eresei Dániel, Bereczki György, Szőnyi Benjámin egyházvidéki tanácsbírák 12.

Világiak: Rhédei Ferencz főgondnok, Pogány Lajos főispáni helytartó, Vai István, Szatmári Király József, Dömötör Lajos, Büdöskéti Imre, Hosvai László, Gáspár Pál, Csanádi György, Domokos Lőrincz, Jösa Gábor, Jablonczai Péter János, Lipcsei József: 13, összesen 24.

Az 1791-diki közös zsinat zsinatnak pedig 114.

Ennyi hazánkat, vallásfelekezetűnk szerető, észt, tudományt képviselő, és gaddag tapasztalással bíró felvilágosodott szellemű férfi, sok jót, üdvöst, és eredményest munkálhat, és tehet. Adja istenünk!

Keszi Hajdu Lajos.

A vidékről.

Gálos-petri, oct. 30.

„Fütyöl a szél az idő már özre jár... De még milyen özre! Ridegbet csunyábbat a legvaladitabb fantázia sem teremthetne, mint a jelenlegi. Itt a hegyek tövében, hol minden víz összefut, s a mértőledekről jövő esősepp találat rendez az esés közben felolvadt hóval, itt ismerjük valóban az ilyen ösznek csunyaságát és minden örömt megrontó ridegséget.

A szüret, hol mákor vidám dans s lége repülő sziporkázó rakéta szétzóró tüze hirdette a gyümölcsös ösznek ünnepét, most mintha halotti tort illék volna a gazdák és munkások, mely esendben szomoruan folyt le, zavarva zubbó eső, hasító északi-szél hidege, és ragadó sar által.

A tengeri törést alig lehetett alkalmazatlan idő miatt befejezni, még ma is van törötlen. Az öszti vetés alig lesz elvégeztethető, sőt egy korai fagy teljesen megromosíthatja a gazda közösségnek már is lakadó reményét.

Ilyen időben természetesen a társas élet is teljesen pang; ki a kapu külső bét át merészli lépni, az istent kísért és borosan fizeti meg a barátságért koczkázott vakmerőséget, a szárhégyig sárba merülő csizmak nedvességétől kapott nátha által.

A fővárosból.

Oly sok beteg gyermek mit rég nem volt a fővárosban, mint most. A vörheny és a kanyaró járványszerűleg lép fel s rohamosan terjed az elemi s az alsó gimnáziumok növendékei között. Számos elemi iskolát már bezártak.

A rendőrség felhivatalos közölynye, a Budapesti Sörgényi írja, hogy fővárosi nagy kereskedők elhatározták külön rendőrséget alakítani, mivel látják, hogy az állam-rendőrség magával jötehetetlen. E magarendőrség hivatása lenne a kereskedők vagyons biztonsága fölött örködni. A rendőrség főnökéül Somosköly Géza urat, a „világlátott” férfit szemlélték ki, a ki „engedve a bizalomnak” kérenek nyilatkozott a megisztelő állást elfogadni.

UJDONSÁGOK.

* Az 1848/9-ki honvédek országos gyűlése 1881. nov. 1-én — értekellet megelőzése után — megtartatván, elhatározották, hogy a fő és aljegyző által inscenizott botrányval szemben a központi választmányának eljárása és cselekedete, ezek között, hogy a jegyzőket állásaitól felmentette: helyeslő tudomással vétetett.

A menháznak az állam részére átadása, az 1848/9-iki honvédeknek állami segélyezése tárgyában, bizottság küldetett ki, miszerint az országgyűlésnek erre nézve már létező határozata alapján, a kormányelnökkel a feltételekre és biztosításokra nézve megállapodásokra jussunk, és azokat a központi választmányának be-terjesse.

E...
tott, mel...
volt hon...
kik más...
de — m...
Ma...
tartások...
csak mar...
hez való...
ujítás is...
mányban...
* A...
sültünk...
sárnap d...
monstre...
n a t h o...
ben. — *...
Ellenzék...
Pálmay...
Saroltát...
tagja, sz...
Sarolta...
*...
Cajky G...
lebb má...
igazgató...
széle irán...
*...
társunk...
nehány...
6 éves...
Mindkett...
— A kie...
lesz a sz...
Béke por...
*...
tele volt...
daczára...
tás alatt...
lett debr...
kitűnő el...
az első...
*...
dél előtt...
kola disz...
*...
m a h o...
város 3...
ség ural...
azonban...
lesz ottan...
*...
szakadó...
fel a teme...
egész kés...
*...
U...
től kezdve...
más nyit...
rés post...
*...
G...
kifakada...
ota; talá...
nap"-ot...
gás főny...
is reá...
Sz...
hogy olya...
kus magy...
szabadna...
fellegbor...
majd eső...
rán szítá...
nem járha...
sűrűn öm...
több hely...
az utca...
utózan tel...
egyik old...
csepegő...
nincs dolg...
dett ablak...
konior h...
melynek...
vendenek...
a nélkül...
eltekintve...
dagasztja...
áradni, el...
a közleke...
*...
T...
ken csüt...
vazás csa...
lies lepell...
januárban...
*...
G...
érületé...
nökkari...
jére besor...
szabadság...
Az olyan...
lekedetért...
tákosor...
*...
F...
csökmői...
strübbek...
mignem...
két u...
szedelme...
a farkas...
juhokat...
de később

Csodálatra méltó a természet ereje,
ha az kellő módon alkalmaztatik.

A TERMÉSZET EREJE!

Igy kiáltok én is fel s önnek ezennel legbensőbb köszönetemet fejezhetem ki, miután hála legyen érte az istennek, az ön Winkelmayer-féle bojtortján gyökér szesz- és hajkenőcs segélyt hozott számomra hajam kihullása ellen s annak újra növényésél s csak azt óhajtanám, miszerint az igazság a világnak tudomására jusson. Kaufman P. Dublán,

Hat évig kopasz és szakállaian, mint a milyen 24 éves fiatal ember ember létemre voltam, csaknem kétségbeesjtő. Az ön csakugyan csodálatraméltó és gyógyhatásos Winkelmayer-féle bojtortján gyökér szesz és hajkenőcsének használata után alig két hónap alatt ismét tömött haját nyertem, sőt még a szakalam is, melynek kinővésébeu pedig magam is kételkedtem, igen szép sűrűn mutatkozik. Hála érte az istennek, a természet gyógyerejének; önnél köszönetemet, miután legközelebb Bécsbe fel fogok rándulni, élő szóval fogom kifejezni. Kandler J. gépész Budapesten.

Az ön Winkelmayer-féle bojtortján gyökér szeszének néhány üveggeli elhasználása után, parókámat, melyet már csaknem egy éve viseltem, ismét félretehettém, s most ismét megvan a hajam, sőt több mint ezelőtt, Ezen eredményről nállam bárki is meggyőződhetik. Wendt J. jószagtulajdonos B. Lag. a Thaja mellett A. Ausztria.

En az ön valódi Winkelmayer-féle bojtortján gyökér szeszéből 2 palaczkkal hozattam magamnak, s annak használata mellett, mind a mellett is, hogy alig vagyok még 20 éves, rövid pár nap alatt nagy és szép szakált kaptam. Ezennel hálás köszönetemet Maradtam tisztelettel ifj. Maguser Lőrincz, Krappon (Krains).

Legbensőbb halás köszönetemet az ön Winkelmayer-féle bojtortján gyökér szeszéért, melynek három heti használata után, pompés tömött szál birtokában vagyok. En az ön csodálatra méltó készítményeit mindenkinek a legmelegebben ajánlhatom.

Ezen, valamint sok más száz elismerő és köszöndírat, melyek nálam eredetiben mindenki által bármikor is betekinthezés végett ki vannak téve, a Winkelmayer-féle bojtortján gyökér szesz és hajkenőcs, minden dicséretét feleslegessé teszik, mivel a jó önmagát dicséri meg.

Arai: 1 palaczk Winkelmayer-féle bejortjángyökér szesz 90 kr.
1 tégely " " hajkenőcs 50 kr.
1 palaczk " " olaj 40 kr.

Bécsi megküldésnél, (a pénzbe küldése vagy utánvétel mellett) csomagolásért 10 krral több.

Központi raktár: WINKELMAYER J. Bécs. VI. Gumpendorferstrasse 159. szám alatt.

Fiókraktár: Debreczen; Rothschnek Emil gyógyszerész, valamint minden hírnevesebb gyógyszerész és illatszerkereskedésekben kaphatók.

A tömördek barátságos kikérülése végett, csak arra kéretik, mindenkor Winkelmayer-féle valódi bojtortján gyökér készítményt kérni, s arra ügyelni, hogy mindenik palaczkon J. Winkelmayer Bécs VI. Gumpendorferstrasse 159. cég legyen alkalmazva.

ROTT L.

DEBRECZEN.

Női divat vászonruhák és női felöltők raktára.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy raktáromat ez időnyek megfelelően dusan felszereltem, különösen ajánlva a következőket:

Mindenemű ruha-kelmék és flanelok legújabb divat szerint.

FEKETE és SZINES SELYMEK,

téli-kendők, ágy és asztalterítők.

Teljesen felszerelt

VÁSZON RAKTÁR

és kész női fehérneműk, szőnyegek, paplanok, csipke-függönyök.

Továbbá:

női és gyermek felöltők,

bundák, karmantyuk,

NŐI KÉSZ RUHÁK.

Ruhákat mérték után készíttetek. Mintákat bérmentve készséggel küldök.

Rendelmények pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Hirdetés.

A Szentanna-utczán lévő Gázi ház áruba bocsáttatik; értekezhetni a jelenlegi tulajdonos Elek Kálmánnal Sajó-Szentpéteren.

(398.)

344. szám.

ÁRJEGYZÉKE.

az „ISTVÁN“ gőzmalom készítményeinek készpénz fizetés mellett.

Árak ausztriai értékben költségmentesen

KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL, DEBRECZENBEN ingyen zsákkal.

	100 kiló
A. Asztali dara nagyszemű	25.80
„ szinte 30 kilós zacskóval	—
B. szinte apró szemű	—
„ szinte 30 kilós zacskóval	—
C. Dara középszerű	24.20
„ szinte 30 kilós zacskóval	—
0. Királyliszt	24.80
1. Lángliszt	24.—
2. Montliszt	23.20
3. Zsemlyelisztt különös	22.40
4. „	21.60
5. Fehér kenyérlisztt 1-ső rendű	21.—
6. szinte 2-od „	20.—
7. Közép kenyérlisztt 1-ső „	19.—
8. „ 2-od „	18.20
8 1/2. Barna „ 1-ső „	16.80
8 3/4. „ 2-od „	13.40
9. Láblisztt	10.60
10 1/2. Veres liszt á 50 kg.	7.40
11. Finom korpa zsákkal	5.20
11. „ „ zsák nélkül	4.60
12. Durv. korpa zsákkal	4.80
12. „ „ zsák nélkül	4.20
K. L. Kétszeres liszt simán őrlve	—
R. I. Rozslisztt 1-ső rendű	—
R. II. szinte 2-od „	—
R. III. szinte 3-ad „	—
R. IV. Rozskorpa „ zsákkal	—
„ „ „ zsák nélkül	—
A. K. Árpakása 00	—
„ szinte 0	—
Simán őrlött buzalisztt zsákkal	13.40
Ugyanaz „ „ nélkül	12.80
„ szinte 3	—
„ Árpakása 5	—
A. Arpa liszt 6	—

Debreczen, 1881. okt. 6.

A. B. C. 0—9 sz. 25 és 85 kilo.	
10 1/2 11. 12. „ 50 „	
R. I.—III. számig „ 85 „	
A. K. 00—5 számig „ 50 „	
Arpalisztt „ 75 „	

Első

HUZÁS

ez év nov. hó 12-én

szerb fejedelmi

1881. évi 3%-os

SORSJEGYEK

100 frank aranyban.

Évenként 3 huzás.

Január 14, márczius 14, jun. 14, aug. 14. november 14.

A főnyeremény mindenkor

100000 frank

aranyban,

Legkisebb nyeremény

100 frank

aranyban.

A nyeremények minden levonás nélkül fizetotnek ki.

A SORSJEGY

3% kamatot hajt aranyban,

kedvező vásárlási feltételek

szerb

SORSJEGYEK

készpénz fizetés mellett

44 forint.

Részletfizetés mellett 11 hónapra ára 4 frt 0. é., vagy oly képen is, ha a fél 4 forint felpénz mellett kötelezi magát a fenmaradó 40 forintot

1882. januar 15-én

25 krajczár kamát megtérítéssél lefizetni.

Mindezen elősorolt három esetben a fél az első 4 forint lefizetése után valamennyi nyeremény játszásában részesül.

1 huzás nov. 12.
2 huzás dec. 12.
3 huzás jan. 14.

Tehát 3 hó alatt 3 huzás.

A „MERCUR“

váltóüzlete és kiadóhivatala

Bécs, Wollzeile 10. és 13.

Hirdetmény.

A hortobágyi legelőnek jubok részére téli legelőül való kiadatása. — a tanács 699/1881 számú végzése alapján — folyó november hó 6-ik napján, az az vasárnap délelőtt 10 órakor fog a helyszínen a hortobágyi fogadónál megtartatni, mely időre a kivenni szándékozók megjelölnék.

Kelt Debr. 1881. okt. 31-én.

Csáki Gergely
tanácsnok.